

PLÁN PÉČE

O PŘÍRODNÍ REZERVACI

LIBĚJOVICKÝ PARK

na období

2018 – 2027

Juniperia, z.s.

říjen 2018

1 Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	1832
kategorie ochrany:	přírodní rezervace
název území:	Libějovický park
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	nařízení
orgán, který předpis vydal:	Okresní úřad Strakonice
číslo předpisu:	11/96
datum platnosti předpisu:	18.10.1996
datum účinnosti předpisu:	01.12.1996

1.2 Údaje o lokalizaci území

kraj:	Jihočeský
okres:	Strakonice
obec s rozšířenou působností:	Vodňany
obec s pověřeným obecním úřadem:	Vodňany
obec:	Libějovice
katastrální území:	Libějovice

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
385/19		ostatní plocha	manipulační pl.	459	16685	0
398		zahrada		405	1840	3
389/14		zahrada		12	300	4
386/2		ostatní plocha	zeleň	558	61	0
385/2		ostatní plocha	sport.a rekr.pl.	459	300715	142849
1167		ostatní plocha	silnice	327	8304	1
1174		ostatní plocha	ostat.komunikace	1	9478	12
.42		zastavěná plocha a nádvoří		453	738	5
.35		zastavěná plocha a nádvoří		403	809	7
505/1		ostatní plocha	silnice	327	6796	31
389/23		zahrada		12	49	0
389/20		lesní pozemek		299	2180	1920
389/17		zahrada		236	206	3
508/1		ostatní plocha	ostat.komunikace	459	1901	2
389/15		zahrada		98	212	3

396/1		zahrada		405	3833	3
392/1		zahrada		558	1814	4
389/16		zahrada		513	572	11
1173		ostatní plocha	sport.a rekr.pl.	459	4161	1358
.102		zastavěná plocha a nádvoří		453	415	3
389/12		zahrada		33	260	1
Celkem						146220

Ochranné pásmo

Ochranné pásmo je vyhlášené na JV okraji území a spadají do něj tyto parcely:

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m²)
1177		orná půda		319	8649	929
1179		orná půda		198	7712	880
1181		orná půda		147	18946	2047
1176		orná půda		122	4122	447
385/2		ostatní plocha	sportoviště a rekreační plocha	459	300715	4
1167		ostatní plocha	silnice	327	8304	31
1180		orná půda		265	5123	602
1170		orná půda		94	16006	6910
1174		ostatní plocha	ostatní komunikace	1	9478	2331
1172		ostatní plocha	ostatní komunikace	1	702	702
1171		ostatní plocha	jiná plocha	94	363	138
1169		orná půda		408	4767	1723
1173		ostatní plocha	sportoviště a rekreační plocha	459	4161	2798
1175		orná půda		285	67987	4897
1168		orná půda		1	10666	5829
1178		orná půda		120	9380	1024
Celkem						31292

Údaje o výměrách jednotlivých parcel uvnitř ZCHÚ byly získány překryvem vektorové vrstvy katastru nemovitostí s vektorovou vrstvou hranice ZCHÚ a výpočtem výměry v programu ArcMap.

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	0,19	0		
vodní plochy	0	0	zamokřená plocha	0
			rybník nebo nádrž	0
			vodní tok	0
trvalé travní porosty	0	0		
orná půda	0	2,53		
ostatní zemědělské pozemky	0	0		
ostatní plochy	14,43	0,60	neplodná půda	0
			ostatní způsoby využití	0,60
zastavěné plochy a nádvoří	0	0		
plocha celkem	14,62	3,13		

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

národní park	-----
chráněná krajinná oblast	-----
jiný typ chráněného území	-----

Natura 2000

ptačí oblast	-----
evropsky významná lokalita	-----

1.6 Kategorie IUCN

IV - území pro péči o stanoviště/druhy

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

„Přestálý, dlouhodobě neudržovaný přírodně krajinářský park vytvořený kdysi na původním stanovišti vlhčí varianty dubohabřin (resp. Správněji lipových doubrav) svazu Carpinion a částečně i na stanovištích přirozených olšin sv. Alno-Ulmion, podsv. Alnenion glutinoso-incanae. Během řady desetiletí bez údržby získal porost velmi přirozený charakter, původní mezery byly vyplněny přirozenými nálety a zmlazením. V současné době je kostra stromového porostu tvořena směsí lípy srdčité a dubu letního, s příměsí

mnoha domácích dřevin i některých nepůvodních dřevin. Nejpřirozenější jádro lokality je jedním z porostů, podle nichž byla popsána nová lokální jihočeská asociace dubohabřin svazu Carpinion. Jedná se o společenstvo lipové doubravy as. Stellario-Tilietum. Lokalita má i značný význam z hlediska ochrany její živočišné složky. Např. z ptáků zde bylo zjištěno 37 hnízdících druhů, z nichž 5 druhů patří mezi zvláště chráněné druhy a to 3 do kategorie silně ohrožených a 2 do kategorie ohrožených druhů (kavka obecná, lejsek malý, lejsek šedý, žluva hajní, strakapoud prostřední. Přírodní rezervace má mimořádný význam z hlediska ochrany biodiverzity.“

1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

Ekosystémy

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
ptačincové lipové doubravy sv. Carpinion, as. Stellario-Tilietum	95	Ptačincové lipové doubravy tvoří naprostou většinu plochy původního parku. Jedná se o přestárlý, na většině plochy zcela zapojený les tvořený vzrostlými jedinci dubu letního a lípy srdčité, s řadou dalších druhů dřevin různého stáří. Podrost a keřové patro jsou velmi variabilní. V bylinném patře častá typická druhová skladba s ptačincem velkokvětým, pitulníkem žlutým, sasankou hajní, kokoříkem vonným, česnáčkem lékařským, pšeníčkem rozkladitým apod. V porostu jsou rovnoměrně zastoupeni odumírající jedinci i stojící mrtvé stromy, hojně se nachází rovněž mrtvé dřevo, především z mohutných padlých stromů.
jasanovo-olšové luhy sv. Alno-Ulmion, podsv. Alnenion glutinoso-incanae	5	Olšové luhy jsou zastoupeny maloplošně v podmáčenějších místech reliéfu, zejm. v blízkosti původních stružek. Ve stromovém patře převažuje olše lepkavá, částečně jasan ztepilý, v podrostu blatouch bahenní, orsej jarní apod.

Druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
zvonečník černý <i>Phyteuma nigrum</i>	ojediněle, malá populace	-- C3	ojediněle v méně zastíněných, vlhčích částech lesa, ev. v blízkosti cest
mnohoštětinatec <i>Hrabeiella periglandulata</i>	ojediněle (Albrecht 2003, aktuální výskyt neznámý)	--	biotopem mnohoštětinatece je lesní půda
kovařík <i>Lacon querceus</i>	menší stabilní populace (nález na okraji PR, výskyt v území PR jistý)	§3 EN	larvy žijí v mrtvém trouchnivějícím dřevě starých a mrtvých dubů, preferuje nezapojené, osluněné stromy

potemník Corticeus fasciatus	menší stabilní populace	-- VU	vázán na mrtvé dřevo starých dubů, preferuje osluněné stromy
hubojed (Mycetophagidae) Mycetophagus fulvicollis	menší stabilní populace	-- VU	vázán na dřevokazné houby, larvy žijí a kuklí se ve ztrouchnivělém dřevě
potemník Prionychus ater	menší stabilní populace	-- NT	vázán na spíše volně rostoucí, listnaté dřeviny
(Zopheridae) Colydium elongatum	středně velká stabilní populace	-- NT	žije pod kůrou a v zetlelém dřevě listnatých stromů
holub doupňák Columba oenas	pravděpodobné hnízdění	§2 VU	dutinové hnízdění v dostatečně rozměrných stromech, zejm. bucích
žluva hajní Oriolus oriolus	pravděpodobné hnízdění	§2 LC	hnízdění vysoko v korunách listnatých stromů
lejsek šedý Muscicapa striata	prokázané hnízdění	§3 LC	hnízdění nepříliš vysoko na listnatých stromech, v polodutinách, paždí větví aj.
strakapoud prostřední Dendrocopos medius	pravděpodobné hnízdění	§3 VU	dutinové hnízdění v kmenech nebo silných větvích, preferuje místa s vysokým zastoupením starých dubů
lejsek malý Ficedula parva	v r. 2018 nepozorován	§2 VU	hnízdění v dutinách, polodutinách, prasklinách, rozsochách větví aj.
kavka obecná Corvus monedula	cca posledních 10 let nepozorována	§2 NT	koloniální hnízdění v dutinách nebo všeobecně na stromech, i jehličnatých

1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu

není překryv

1.9 Cíl ochrany

Cílem ochrany je zachování biotopu přírodě blízkého lesa a rozvoj biodiverzity zejm. hmyzu a ptáků. Prostředkem k dosažení tohoto cíle je zajištění charakteru světlého lesa, ve kterém se vyskytují všechny klíčové druhy dřevin (včetně dubu) různého věku, které postupně odrůstají. Zároveň zajištění kontinuity klíčových strukturních prvků – mrtvého dřeva, starých a odumírajících stromů.

2 Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

PR Libějovický park se nachází v okrese Strakonice v katastru obce Libějovice. Leží na J okraji obce v těsné blízkosti starého libějovického zámku, od něž je ze severu hlavní přístup do parku lesní cestou. Na SV přiléhá lokalita k okresní silnici z Černěvsi, z JV a J je lemován plochami orné půdy. Na Z přiléhá PR k původní bažantnici rozléhající se až k novému libějovickému zámku.

Lokalita leží v mírně teplé oblasti na rozhraní klimatických okrsků MT5 a MT11. Průměrný roční srážkový úhrn oblasti je 550-600 mm. Území leží relativně v rovině, nadmořská výška se pohybuje v rozsahu 431 – 444 m.n.m.

Horninovým podložím oblasti je pararula biotitická a sillimanit-biotitická, místy s cordieritem, náležející k oblasti moldanubika. Geomorfologicky spadá území do oblasti Jihočeské pánve, celku Česobudějovická pánev, podcelku Blatská pánev, okrsku Vodňanská pánev. Půdy oblasti tvoří kambizemě typická a pseudoglejová, které přecházejí k typickým glejům.

Biotopem rezervace je velmi starý smíšený porost složený převážně ze dřevin přirozené druhové skladby, ve kterém během 20. století vznikla řada stanovišť typických pro přirozené lesy. Tato stanoviště (např. mrtvé dřevo, velké stromy s dutinami) jsou důležitá pro řadu organismů. Zároveň dochází k zarůstání, zapojování korun a změně druhové skladby. Hlavní generace stromů vznikla pravděpodobně při úpravách parku v první polovině 19. století, mohou se vyskytovat stromy až 300 let staré. Další generace především stín tolerantních stromů začala pravděpodobně odrůstat po upuštění od obhospodařování v první polovině 20. století.

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
kovařík <i>Lacon querceus</i>	menší stabilní populace (nález na okraji PR, výskyt v území PR jistý)	§3 EN	larvy žijí v mrtvém trouchnivějícím dřevě starých a mrtvých dubů, preferuje nezapojené, osluněné stromy
holub doupňák <i>Columba oenas</i>	pravděpodobné hnízdění	§2 VU	dutinové hnízdění v dostatečně rozměrných stromech, zejm. bucích
žluva hajní <i>Oriolus oriolus</i>	pravděpodobné hnízdění	§2 LC	hnízdění vysoko v korunách listnatých stromů
lejsek šedý <i>Muscicapa striata</i>	prokázané hnízdění	§3 LC	hnízdění nepříliš vysoko na listnatých stromech, v polodutinách, paždí větví aj.
strakapoud prostřední <i>Dendrocopos medius</i>	pravděpodobné hnízdění	§3 VU	dutinové hnízdění v kmenech nebo silných větvích, preferuje místa s vysokým zastoupením starých dubů
lejsek malý <i>Ficedula parva</i>	v r. 2018 nepozorován	§2 VU	hnízdění v dutinách, polodutinách, prasklinách, rozsochách větví aj.
kavka obecná <i>Corvus monedula</i>	cca posledních 10 let nepozorována	§2 NT	koloniální hnízdění v dutinách nebo všeobecně na stromech, i jehličnatých

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

Historicky se jedná o barokní krajinářský park založený tehdejšími vlastníky panství Libějovice, rodem Buquoyů, v 18. století. Původně se jednalo o upravený park s pravidelnými stromořadími. V 19. stol. za panování Schwarzenbergů byl park upraven do podoby anglického parku s loukami, remízky, různě velkými skupinami dřevin i solitéry. Po obvodu byl park opláštěn souvislým pruhem dřevin, většinou lip nebo dubů. Součástí kompozice parku byla i soustava potůčků a rybníčků, uváděna jsou i obhospodařovaná políčka.

Po pozemkové reformě r.1924 střídal park rychle majitele, po redemptoristech jej za války využívala hitlerjugend a po roce 1948 československá armáda. Úpravy parku a výraznější zásahy do něj byly ve 20. století již minimální, z velké části zde již probíhal spontánní vývoj směrem k pralesovitému porostu.

V důsledku popsaného vývoje se lokalita vyvinula z upraveného barokního resp. anglického parku do podoby přestárlého, strukturovaného porostu pralesního charakteru s nejstaršími stromy okolo 300 let věku.

V současné době je využívání parku minimální, lesnická činnost probíhá ve velmi omezeném rozsahu, případně vůbec. Park je využíván zejm. místními lidmi k procházkám, běhu, venčení psů atd., je zjevně relativně oblíbenou lokalitou. Pozorované negativní dopady rekreačního využití jsou zatím minimální (okrajové množství odpadků, několik menších vyšlapaných pěšin).

rok 1951

rok 1837

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Stěžejním plánovacím dokumentem je lesní hospodářský plán v rámci LHC Vodňany s platností 1. 1. 2018 – 31. 12. 2027.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

Jedná se o přestárlý, na většině plochy zcela zapojený les tvořený vzrostlými jedinci především lípy srdčité, méně pak dubu letního, s řadou dalších druhů dřevin různého stáří. Podrost a keřové patro jsou velmi variabilní. V bylinném patře častá typická druhová skladba s ptačincem velkokvětým, pitulníkem žlutým, sasankou hajní, kokoříkem vonným, česnáčkem lékařským, pšeníčkem rozkladitým apod. V porostu jsou rovnoměrně zastoupeni odumírající jedinci i stojící mrtvé stromy, hojně se nachází rovněž mrtvé dřevo, především z mohutných padlých stromů.

Maloplošně jsou v lokalitě zastoupeny olšovo-jasanové luhy v podmáčenějších místech reliéfu, zejm. v blízkosti původních stružek. Ve stromovém patře převažuje olše lepkavá, částečně jasan ztepilý, v podrostu blatouch bahenní, orsej jarní apod.

Z dřevin je nejvíce zastoupena lípa srdčitá (přes 40%), dále habr obecný, olše lepkavá, a dub letní (okolo 10%), méně jsou zastoupeny javor klen, jasan ztepilý a buk lesní, okrajově potom javor klen, jilm habrolistý, bříza, osika, smrk atd.

Ptactvo

Vzhledem k celkovému charakteru lesního porostu a k dostatečnému zastoupení vzrostlých a starých stromů je lokalita velmi bohatá na druhy hnízdící v dutinách, polodutinách či jinak poškozených částech stromů i volně v korunách v různých výškách. Původně uváděná kolonie kavky obecné se v území pravděpodobně již nenachází. Velmi zajímavý je však výskyt chráněných dutinových hnízdičů jako holub doupňák (*Columba oenas*, silně ohrožený) nebo strakapoud prostřední (*Dendrocopos medius*, ohrožený), druhů hnízdících v polodutinách jako lejsek šedý (*Muscicapa striata*, ohrožený) či vysoko v korunách (žluva hajní – *Oriolus oriolus*, silně ohrožená). Mezi další zajímavější dutinové ptáky patří žluna šedá a žluna zelená, šoupálek krátkoprstý i dlouhoprstý či lejsek bělokrký, z druhů hnízdících

v korunách a na keřích pak velká populace dlaska tlustozobého, káně lesní, holub hřivnáč, sedmihlásek hajní, pěnice pokřovní, vlašská a černohlavá.

Přehled druhů ptáků zjištěných orientačním ornitologickým průzkumem je uveden v příloze.

Brouci vázaní na mrtvé dřevo

Fauna brouků vázaná na mrtvé je v lokalitě překvapivě bohatá. Nejcennější je nález zvláště chráněného kovařika *Lacon querceus*, což je ohrožený druh podle vyhlášky č. 395/992 Sb. V ČR je velmi vzácný, vedený jako ohrožený v Červeném seznamu bezobratlých ČR (Hejda et al. 2017). Brouk se vyskytuje na lokalitách s početnými starými duby především v nížinách. V jižních Čechách jde o první nález tohoto snadno identifikovatelného a ochrannářsky významného druhu mimo Třeboňsko a okolí Hluboké n/ Vltavou. Brouk byl sice nalezen mimo území vlastní PR, nicméně jeho výskyt i v PR je prakticky jistý. Jeho larva žije v mrtvém, trouchnivějícím dřevě starých, často již mrtvých dubů. Většinou bývá nalézán na stromech rostoucích mimo zapojený les v parcích, alejích a na rybníčních hrázích.

Podobné stromy vyhledávají též další druhy zjištěné při průzkumu: potemník *Corticeus fasciatus* (zranitelný), brouk *Colydium elongatum* (téměř ohrožený). Další skupinu tvoří druhy vázané také spíše na volně rostoucí stromy, nikoli však nezbytně duby, jako například potemník *Prionychus ater* (téměř ohrožený) a zlatohlávek mramorovaný (*Protaetia marmorata*). Další zjištěné druhy patří k typické fauně listnatých lesů.

Přehled saproxylických brouků zjištěných orientačním entomologickým průzkumem je uveden v příloze.

2.4.1 Základní údaje o lesích

Přírodní lesní oblast	15A Jihočeské pánve – část Budějovická pánev
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	LHC Vodňany
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	14,5273
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2018 – 31. 12. 2027
Organizace lesního hospodářství	LS LČR Vodňany *
Nižší organizační jednotka	Revír 4

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast: 15A Jihočeské pánve – část Budějovická pánev				
Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
3O	Svěží jedlová doubrava	JD3 BK3 DB3 LP1 SM HB JS JV JL OS	10,37	71
1G	Vrbová olšina mokřadní	OL8 VR, TP2 JS OS SM BŘ	2,40	17
3H	Hlinitá dubová bučina	BK6 DB2 LP1 JD1 HB JV JS JL	0,54	4
3G	Podmáčená jedlová doubrava	JD5 DB5 SM BO BK JV LP BŘ OL OS	1,06	7

3S	Svěží dubová bučina	BK6 DB2 LP1 JD1 HB JV JS JL	0,16	1
Celkem			14,53	100 %

* Typologická mapa byla převzata z práce Orchis Strakonice (1994): „Inventarizační průzkum a návrh opatření plánu péče pro návrh ZCHÚ „Libějovický park““

* Pozemek 385/2 vedený v KN jako ostatní plocha se pro účely plánu péče posuzuje jako les

Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Zkrat - ka	Název dřeviny	Současné zastoupení (ha)	Současné zastoupení (%)	Přirozené zastoupení (ha)	Přirozené zastoupení (%)
Jehličnany					
SM	<i>Picea abies</i>	0,15	1,0	<0,01	+
VJ	<i>Pinus strobus</i>	<0,1	+		
DG	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	<0,1	+		
JD	<i>Abies alba</i>	<0,1	+	3,71	26
TS	<i>Taxus baccata</i>	<0,1	+		
LP	<i>Tilia cordata</i>	6,80	46,8	1,11	8
HB	<i>Carpinus betulus</i>	1,53	10,5	<0,1	+
OL	<i>Alnus glutinosa</i>	1,50	10,3	1,92	13
DB	<i>Quercus robur</i>	1,31	9,0	3,78	26
JVM	<i>Acer platanooides</i>	1,21	8,3	<0,1	+
JS	<i>Fraxinus excelsior</i>	0,77	5,3	<0,1	+
BK	<i>Fagus sylvatica</i>	0,45	3,1	3,53	24
OS	<i>Populus tremula</i>	<0,1	+	<0,1	+
BR	<i>Betula pendula</i>	<0,1	+	<0,1	+
JLH	<i>Ulmus glabra</i>	<0,1	+	<0,1	+
JL	<i>Ulmus minor</i>	<0,1	+	<0,1	+
BB	<i>Acer campestre</i>	<0,1	+		
KL	<i>Acer pseudoplatanus</i>	<0,1	+		
KŠ	<i>Aesculus hippocastanum</i>	<0,1	+		

OR	<i>Juglans regia</i>	<0,1	+		
STR	<i>Padus avium</i>	<0,1	+		
PLT	<i>Platanus occidentalis</i>	<0,1	+		
LAP	<i>Pterocarya fraxinifolia</i>	<0,1	+		
DBX	<i>Quercus frainetto</i>	<0,1	+		
DBC	<i>Quercus rubra</i>	<0,1	+		
AK	<i>Robinia pseudoacacia</i>	<0,1	+		
JIV	<i>Salix caprea</i>	<0,1	+	<0,1	+
VR	<i>Salix cinerea</i>	<0,1	+	<0,1	+
VR	<i>Salix fragilis</i>	<0,1	+	<0,1	+
VR	<i>Salix viminalis</i>	<0,1	+	<0,1	+
JŘ	<i>Sorbus aucuparia</i>	<0,1	+		
LPV	<i>Tilia platyphyllos</i>	<0,1	+		
Celkem		14,53	100 %	14,53	100 %

* Přirozená druhová skladba pro jednotlivé SLT byla převzata z práce UHÚL České Budějovice: „Oblastní plán rozvoje lesů PLO 15A Českobudějovická pánev, platnost 2001 – 2020“

2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích

V lokalitě se nachází tůň (malý rybníček) o výměře cca 40x15 metrů, napojený na soustavu stružek, povětšinou vyschlých. Vodní plocha poměrně eutrofní, bez makrofyt a prakticky bez litorálu, břehy silně invadované křídlatkou.

2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Nejsou v území zastoupeny.

2.4.4 Základní údaje o nelesních pozemcích

Nejsou v území zastoupeny.

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

V území probíhající management spočíval především v udržování aktuálního stavu území neudržovaného starého parku, resp. dosavadní způsob managementu se jeví jako nesystematický. Porost se proto vyvíjel spíše v souvislosti s vnějšími (vliv větru, tlak zvěře, návštěvnost lokality) a vnitřními (kompetice mezi stromy) vlivy. V původně více prosvětleném porostu s převahou dubu a olše se (po opuštění od hospodaření na počátku 20. století) prosazují stín lépe tolerující dřeviny jako je lípa, habr, jasan, javor. V důsledku toho došlo k zapojení porostu na většině území a dochází ke změně druhové skladby zejména ve prospěch lípy, ale i dalších zmíněných dřevin. Nejstarší stromy postupně odumírají, přičemž nedochází ke zmlazení světlomilných dřevin (dub, olše). Zmlazení dřevin je omezováno tlakem zvěře a tento tlak je s největší pravděpodobností selektivní, tak že ještě více omezuje možnost obnovy dubu (případně jedle a dalších dřevin). Bez aktivního zásahu dojde postupně k ještě většímu zapojení lokality (nevhodné pro druhy organismů vyžadujících prosluněné porosty) a postupnému vymizení dubu (na

který je vázána řada druhů organismů významných pro ochranu přírody) a dalších světlomilných dřevin. Již v současnosti se v porostu (s výjimkou několika jedinců) nevyskytují duby střední a mladé generace a kontinuita tohoto druhu je zde proto ohrožena. Z dalších druhů přirozené druhové skladby je problém s obnovou jedle – v rezervaci jsou pouze tři dospělí jedinci nejasného původu, obnova jedle zřejmě není v současných podmínkách příliš životaschopná a navíc je zřejmě omezována tlakem zvěře.

Během dlouhého vývoje porostu (a počátečního růstu stromů v otevřených podmínkách) se v rezervaci vyvinuly výjimečné mohutné exempláře dubu a dalších dřevin velmi významných z hlediska ochrany přírody. Na těchto mohutných stromech během vývoje vznikaly cenné biotopy mnoha druhů organismů (dutiny, odumřelé větve apod.) a zároveň přirozeným odumíráním těchto jedinců dochází k vytváření mrtvého dřeva obrovských dimenzí, na což je opět vázána celá řada druhů. V rezervaci došlo k odstranění části mrtvého dřeva (např. větví padlých stromů; není jasné, zda legální či nelegální cestou). Odstraňování přirozeně vznikajícího mrtvého dřeva je z hlediska zájmů ochrany přírody velmi nevhodné.

Udržení přirozené druhové skladby porostu, ve které bude i do budoucna zastoupen dub (případně jedle), bude vyžadovat aktivní zásahy. Obnova dubu vyžaduje větší prosvětlené plochy, které se v současnosti asi s jedinou výjimkou v rezervaci nevyskytují. Pro obnovu dubu a jedle bude navíc nutná cílená ochrana před zvěří a zřejmě i provedení prořezávky ve prospěch dubu ve vznikajících nárostech.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritními zájmy ochrany jsou především vlastní ekosystém starého smíšeného lesa a na něj vázané druhy hnízdících ptáků, ať v dutinách nebo jinde na stromech. Tyto zájmy se nejeví jako kolizní, při důsledném dodržování podmínky zachování stárnoucích a stojících mrtvých stromů.

Doplňkovým zájmem je pak podpora populací saproxylických druhů hmyzu prostřednictvím ponechávání mrtvého dřeva a uvolňováním mladších i starších dubů ze zapojeného porostu. V případě prosvětlování porostu v okolí starých dubů může vzniknout potenciální kolize při potřebě pokácení např. dalších dutinových stromů. V takovém případě je řešením uvolnění pouze menšího množství starších dubů, ev. uvolnění jen částečné při ponechání dalších dutinových stromů v blízkosti, seříznutí dutinového stromu na torzo atd. Při zásazích za účelem uvolnění dubů je ovšem klíčové odstraňovat především méně hodnotné jedince střední úrovně přednostně stín tolerantních druhů s hustými korunami (např. habr) a tyto zásahy provádět pouze na části území rezervace.

3 Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o lesy

Rámcová směrnice péče o les podle souborů lesních typů

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů			
1	„ostatní plocha dle KN“ + lesy zvláštního určení	3O, 1G, 3G, 3H, 3S			
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
3O, 1G, 3G, 3H, 3S	DB3, JD+, BK2, OL1-2, LP2, HB1, JVM1, JS1, SM+, OS+, JLH+, VR+, STR+, BR+, JR+				
Porostní typ A					
Starý smíšený porost					
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)					
Zásahy ve prospěch cílů ochrany					
Obmýtí	Obnovní doba				
Fyzický věk	Nepřetržitá				
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zachování přirozené druhové skladby porostu, zajištění obnovy druhů přirozené druhové skladby, udržitelná dynamika a odolnost populací významných druhů dřevin i dalších klíčových druhů ochrany přírody					
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií					

<p>Aktivní zásahy ve prospěch obnovy klíčových druhů přirozené druhové skladby (DB) a ve prospěch cílových druhů ochrany přírody. Na části plochy provést silnou probírku zaměřenou na uvolnění dominantních dubů s cílem jejich oslunění a dosažení charakteru světlého lesa tak, že dojde k odstranění zejména stínících stromů střední úrovně (např. habr, lípa) v okolí velkých dubů. To znamená, že budou odstraněni i jedinci rostoucí pod úrovní dominantních dubů, tak aby došlo k oslunění podrostu a kmene klíčových dubů. Je vhodné zároveň provádět zásahy tak, aby došlo k rozšíření stávajících porostních mezer za účelem nastartování pomístní obnovy dubu (zejména v místech, kde se nevyskytuje aktuálně agresivní zmlazení jiných dřevin). Ideálně veškerá těžená hmota (minimálně však 50% hmoty) bude ponechána na místě k zetlení.</p>		
<p>Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu</p>		
<p>Maximální využití přirozené obnovy, málo početná a stagnující obnova je žádoucí, využití malých oplocenek pro ochranu obnovy dubu, jedle a dalších dřevin, pokud se nedostaví obnova jedle, možné využití podsadeb</p>		
<p>Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)</p>		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
vše	JD	Pokud se nedostaví přirozená obnova jedle do vhodně umístěné oplocenky, lokálně výsadba skupinky jedlových sazenic
<p>Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií</p>		
<p>Kromě ochrany proti škodám zvěří, selektivní silná prořezávka ve prospěch druhů přirozené druhové skladby, jejichž obnova v současnosti neodrůstá (DB, JD, OL...). Výchova směrem k rozvolněnému prosluněnému porostu (zakmenění max. 7) tak, aby dorůstající jedinci měly hluboce zavětvené široké koruny připomínající habitus soliter. Prořezávky ve starších nárostech provádět pomocí JMP, část takto vzniklé hmoty je možné vyvézt ručně.</p>		
<p>Opatření ochrany lesa včetně doporučených technologií</p>		
<p>Žádná opatření nejsou nutná, porost není z hlediska ochrany lesa rizikový.</p>		
<p>Provádění nahodilých těžeb včetně doporučených technologií</p>		
<p>Nahodilé těžby se neprovádí, přirozeně odumírající stromy jsou významným prvkem porostní struktury, na který je vázána řada cílových druhů ochrany přírody. Je možné provést drobné těžby v případě ohrožení staveb, či umožnění průchodnosti lesní cesty.</p>		
<p>Poznámka</p>		
<p> </p>		

b) péče o rybníky (nádrže) a vodní toky

Jedinou vodní plochou v území je menší tůň v S části PR vymezená jako samostatná dílčí plocha. Klíčovým a urgentním zásahem je eradikace masivních porostů křídlatky na březích tůně a následná

údržba zamezující znovuoobnovení populace tohoto druhu (vysekávání křovinořezem). Žádoucí je rovněž mírné prosvětlování okrajů.

c) péče o nelesní pozemky

Nelesní pozemky nejsou v území zastoupeny.

d) péče o rostliny

Specifická péče o rostlinné druhy není nutná, v území nejsou identifikovány zvláště chráněné druhy rostlin. Zachování typického bylinného patra bude zajištěno údržbou lesního porostu popsanou v plánu péče.

e) péče o živočichy

Cílená péče o živočišné druhy je promítnuta do hlavních zásad péče o lesní porost. Klíčové zásady jsou následující:

- uvolňování perspektivních jedinců dubu letního z porostu (starých a výhledově mladších) za účelem většího rozvoje koruny a dosažení dostatečného oslunění – opatření pro podporu kovaříka *Lacon querceus* a dalších saproxylických druhů vázaných na dřevo dubů
- důsledné ponechávání poškozených, odumírajících a stojících mrtvých stromů, zejm. dutinových, pro podporu ptáků hnízdících v dutinách a poškozených částech stromů (holub doupňák, lejsek malý a šedý, strakapoud prostřední) a všeobecně pro podporu organismů vázaných na mrtvé dřevo; v případě kolizí (např. hrozba pádu v blízkosti cesty, dutinový strom v zóně prosvětlení perspektivního dubu) upravit na torzo
- ponechávání veškerého ležícího mrtvého dřeva, zejména z listnatých stromů a stromů velkých rozměrů

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

Podrobný výčet zásahů v lesních porostech je rozpracován pro jednotlivé porostní skupiny (JPRL) v příloze T1, podrobný výčet zásahů pro nelesní plochy v příloze T2.

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

V ochranném pásmu PR je žádoucí maximální omezení až vyloučení chemizace při lesním i zemědělském hospodaření, z důvodů přesahů populací živočišných druhů resp. jejich pohybu mimo hranice rezervace (potravní stanoviště ptáků, populace *Lacon querceus* i na Z od hranic PR atd.). Nežádoucí jsou rovněž jakékoli zásahy do vodního režimu (odvodňování atd.).

Z hlediska hospodářského využití lesních porostů na Z od PR je žádoucí dodržování obdobných zásad jako ve vlastní PR (alespoň v malém měřítku), tj. upřednostňování dřevin náležejících do přirozené druhové skladby (dub, lípa, buk aj.), umožnění dostatečného prostorového vývoje mladším i starším jedincům dubu, ponechávání stojících odumřelých stromů, ponechávání hmoty mrtvého dřeva zejm. z velkých stromů apod. Dosažení a udržení optimální struktury porostu v území na západ o rezervace by bylo jednodušší ve srovnání s managementem rezervace. Zde by postačilo pravidelné odstraňování agresivních nárostů (zejména lípy).

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Z hlediska zaměření a vyznačení v terénu je postačující běžná obnova pásového značení po celém obvodu lokality (cca 1700 m) a v případě potřeby obnova dvou hraničníků u přístupových míst.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Opatření administrativně-správního charakteru nejsou plánována.

Vzhledem k zajímavým nálezům saproxylických brouků i na Z od rezervace je vhodné (v návaznosti na níže navržené entomologické průzkumy) do budoucna uvažovat o rozšíření území i do lesních a dřevinných ploch na Z od současné PR.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Území je extenzivně využíváno veřejností, větš. místními, k procházkám, venčení psů atd. Pohyb veřejnosti je většinou po zachovalých cestách v území, ke zjevným konfliktům se zájmy ochrany přírody nedochází. Při zachování současné míry provozu v rezervaci se regulační opatření nejeví jako nutná. V případě zesílení negativních dopadů (potenciálně např. odpadky, poškozování dřevin, jízda na kole mimo cesty atd.) bude vhodné uvažovat např. o zákazu vstupu do území.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

Vzhledem k relativně dobré dostupnosti území je možné jeho využití např. k odborným exkurzím zaměřeným na pozorování ptáků (zejm. dutinových), problematiku starého dřeva a saproxylických brouků atd. Území je vhodné též jako modelové znázornění výsledku sukcese od krajinářského parku směrem k přirozeně vypadajícímu porostu pralesovitého charakteru.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Vzhledem k nedostatečné dosavadní prozkoumanosti zejm. entomofauny brouků a k aktuálním nálezům zajímavých saproxylických druhů (kovařík *Lacon querceus*, potemník *Corticus fasciatus* apod.) je velmi žádoucí provést důkladný systematický průzkum saproxylických, ev. dalších druhů brouků. Průzkum provést pokud možno i v lesních a dřevinných plochách na Z od vlastní PR a dle výsledků uvažovat o rozšíření ZCHÚ.

4 Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
obnova pruhového značení 1,7km, 2x za období, sazba 1500 Kč/km	-----	5 200 Kč
obnova hraničníků, odhad cca 3ks/období, dřevěný stojan 1300, smaltovaná cedule 1000, betonová patka 1000 = 3 300 Kč/kus	-----	9 900 Kč

Jednorázové a časově omezené zásahy celkem (Kč)	-----	15 100 Kč
Opakované zásahy		
likvidace křídlatky v okolí tůně, 3x za období, 40 tis. Kč/ha, ošetřená plocha 0,02, připočtena jednorázová sazba 500 Kč/zásah, bonifikace za podmáčení 20%	2 000 Kč	6 000 Kč
Opakované zásahy celkem (Kč)		6 000 Kč
N á k l a d y c e l k e m (Kč)	-----	21 100 Kč

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Plán péče pro přírodní rezervaci Libějovický park. Na období: 1.1.2007 – 31.12.2016. Lesní projekty České Budějovice, a.s., 2006.

Posouzení pedologických poměrů na lokalitě Libějovice (park). Ing. Emanuel Matoušek, České Budějovice, 1994.

Inventarizační průzkum a návrh opatření plánu péče pro návrh ZCHÚ „Libějovický park“. ORCHIS Strakonice, 1994.

Inventarizační průzkum navrhované přírodní rezervace Libějovický park. Drobní savci. Jiří Pykal, 1993.

Botanické posouzení zájmových lokalit na Vodňansku. Český ústav ochrany přírody, středisko České Budějovice, 1992.

Grulich V. & Chobot K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1-178.

Hejda R., Farkač J. & Chobot K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Příroda, Praha, 36: 1-612.

Chobot K. & Němec M. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. Příroda, Praha, 34: 1-182.

Danihelka J., Chrtek J. Jr. & Kaplan Z. (2012): Seznam cévnatých rostlin květeny České republiky. Preslia 84: 647–811.

Jiří Beneš, Martin Konvička, Josef Dvořák, Zdeněk Fric, Zbyněk Havelda, Alois Pavlíčko, Vladimír Vrabec, Zdeněk Weidenhoffer (editoři), 2002: Motýli České republiky: Rozšíření a ochrana I, II. SOM, Praha, 857 stran.

Albrecht J. et al., 2003: Chráněná území ČR – Českobudějovicko. Svazek VIII. Agentura ochrana přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 160 pp (in Czech).

Náklady obvyklých opatření MŽP, znění účinné od 01.02.2018.

Mapování motýlů ČR. <http://www.lepidoptera.cz>

Faunistická databáze ČSO. <https://www.birds.cz/avif/>

Vyhláška 395/1992 Sb. MŽP ve znění č. 142/2018 Sb.

Nařízení Okresního úřadu Strakonice č. 11/96 ze dne 18.10.1996 o zřízení přírodní rezervace Libějovický park.

Historické letecké snímky z r. 1947-52. <https://kontaminace.cenia.cz>

Ústřední seznam ochrany přírody. <http://drusop.nature.cz/portal/>

4.3 Seznam používaných zkratk

EVL	Evropsky významná lokalita
IP	inventarizační průzkum
KN	katastr nemovitostí
LV	list vlastnictví
PK	pozemkový katastr
PO	ptačí oblast
PP	přírodní památka / plán péče, dle kontextu
PR	přírodní rezervace
VDJ	velká dobytčí jednotka
ZCHÚ	zvláště chráněné území

Plán péče vypracoval:

Juniperia, z.s.

Třída Míru 144

381 01 Český Krumlov

IČ: 027 12 113

juniperia@juniperia.cz

<http://juniperia.cz>

Mgr. Martin Střelec – hodnocení flóry a vegetace, zpracování plánu péče

RNDr. Lukáš Čížek, Ph.D. – entomologie (brouci)

RNDr. Radka Piálková, Ph.D. – ptáci

Ing. Vojtěch Čada, Ph.D. - lesnictví

5 Obsah

1	Základní údaje o zvláště chráněném území.....	1
1.1	Základní identifikační údaje.....	1
1.2	Údaje o lokalizaci území	1
1.3	Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	1
1.4	Výměra území a jeho ochranného pásma	3
1.5	Překryv území s jinými chráněnými územími	3
1.6	Kategorie IUCN	3
1.7	Předmět ochrany ZCHÚ	3
1.7.1	Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	3
1.7.2	Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav	4
1.8	Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu	5
1.9	Cíl ochrany	5
2	Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	6
2.1	Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	6
2.2	Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti	7
2.3	Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy	8
2.4	Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	8
2.4.1	Základní údaje o lesích.....	9
2.4.2	Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích	11
2.4.3	Základní údaje o útvarech neživé přírody	11
2.4.4	Základní údaje o nelesních pozemcích	11
2.5	Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup	11
2.6	Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	12
3	Plán zásahů a opatření	13
3.1	Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	13
3.1.1	Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání	13
3.1.2	Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	15
3.2	Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností.....	15
3.3	Zaměření a vyznačení území v terénu	15
3.4	Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území.....	16
3.5	Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	16
3.6	Návrhy na vzdělávací využití území	16
3.7	Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	16

4	Závěrečné údaje	17
4.1	Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací).....	17
4.2	Použité podklady a zdroje informací	17
4.3	Seznam používaných zkratk.....	18
5	Obsah.....	20
6	Seznam příloh.....	21

6 Seznam příloh

T2 – Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

M4 – Lesnická mapa typologická

M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

Lesnická porostní mapa

Mapka rozšíření předmětů ochrany

Zpráva z orientačního průzkumu brouků vázaných na mrtvé dřevo

Přehled druhů zjištěných v rámci orientačního ornitologického průzkumu

Fotodokumentace